

har været overordentlig betænkelig ved at udvide Ejendomsretten paa den Maade, som det faktisk sker efter det nuværende Forslag, en Udvidelse, der absolut vil resultere i dette, at Kommunernes Vejvæsen over det hele og taget i al Almindelighed vil blive væsentlig dyrere, end det er for Øjeblikket eller tidligere har været. Men naar jeg alligevel har kunnet gaa med til det Forslag, som her foreligger, saa er det, fordi jeg til Dels erkender, at der paa enkelte Steder, navnlig i de store Byer, kan være Grund til at yde et passende Vederlag for det Indgreb, som der fra det offentliges Side kan gøres ved at tage Materiale paa en Mands Grund, hvor Materialet for ham selv kan have overordentlig stor Værdi. Derfor har jeg kunnet gaa med til dette, og jeg finder, at netop det Ord, som vi have faaet sat ind i Stedet for „fuld Erstatning“, nemlig en „passende Erstatning“, rammer det, som jeg sigtede til. Jeg vil ellers helt og fuldt henholde mig til, hvad den ærede Ordfører udtalte, og skal kun anbefale Tinget at stemme for de Ændringsforslag, som hele Udvalget har stillet.

Nielsen-Grøn: Jeg skulde ikke have taget Ordet, hvis ikke det ærede Medlem for Vonsild (Jessen) halvt havde tvunget mig dertil. De to ærede sidste Talere, der ved denne Sags første Behandling ogsaa havde den samme Opfattelse som jeg, have i øvrigt udtalt, hvorledes vor Stilling nu er. Det ærede Medlem for Vonsild støttede sig til Grundlovens § 82. Dette Spørgsmaal vare vi ellers blevne enige om at lade ligge. Jeg er ligesom de to sidste Talere kommet til det Resultat, at der er Retfærdighed i, at vedkommende faar en passende Erstatning for hans Grus-Grav. Vi vilde for Resten hellere have brugt Udtrykket „billig“, men det var man, jeg havde nær sagt „paa højere Steder“, kommen i Tanker om ikke kunde passe. Vi vilde have en „rimelig“ eller „billigere“ Erstatning. Den højtærede Ordfører har, det indrømmer jeg, klart vort Standpunkt meget godt. Naar vi nu ere gaaede sammen, er der naturligvis givet efter fra alle Sider. Det ærede Medlem for Halvrømmen (Bertelsen, Hjørring) syntes imidlertid ikke, at vi vare gaaede langt nok, medens vi synes, vi ere gaaede lidt for vidt. Ved Udtrykket en „passende Erstatning“ have vi ment, at for de Grusgrave, der vare i Brug, og som vedkommende skulde have Betaling for, skulde han have en ordentlig og rimelig Erstatning, som man siger, men

naar det drejer sig om en Grusgrav, som vedkommende aldrig har benyttet, synes vi nok, at det er temmelig urimeligt, at Vejvæsenet, der har fundet den paa hans Mark, skal betale i alt for dyre Domme derfor, selv om en saadan Grusgrav maaske en Gang i Tiden kunde blive en lille Guldgrube for ham. Jeg finder ikke, at der er nogen Grund til at give fuld Erstatning f. Eks. for saadanne Overdrey, som ligge langt afsides, og som maaske ellers ikke vilde være blevne brugt i Aarhundreder. Derimod kan der maaske for det, der er i Nærheden af Byerne, betales en rigelig Erstatning. Naar jeg til Trods for de store Ulemper og Byrder, som Lovforslaget lægger paa Kommunerne, dog har kunnet gaa sammen med de andre ærede Medlemmer i denne Sag, og vi saaledes have været enige om Betænkningen, saa indrømmer jeg, som sagt, gerne, at vi have slaet af paa begge Sider. Vi ville ikke gøre den enkelte Mand Uret, men paa den anden Side ville vi heller ikke være med til at lave Guldgruber for de enkelte Personer paa Sogneraadenes eller Kommunernes Bekostning. Jeg vilde have ønsket, at vi havde faaet Taksationsforretningerne ordnede paa en hel anden Maade, men da der ingen Stemning har vist sig for det i Udvalget, har jeg ikke tilladt mig at stille nogen Ændring i saa Henseende.

Indenrigsministeren (*Bardenfleth*).

Den velvillige Behandling, som Udvalget har ladet dette Lovforslag blive til Del, har jeg kun kunnet være glad ved, og det samme gælder de Forhandlinger, der have fundet Sted. Mellem Udvalget og mig er der ogsaa opnaaet Enighed med Hensyn til samtlige foreliggende Ændringsforslag. Jeg tilstaar, at jeg ikke kan se med samme Sympati paa dem alle, men jeg har som sagt kunnet slutte mig til dem. Jeg skal af Ændringsforslagene kun omtale et Par, idet jeg i øvrigt henholder mig til den Motivering, som er fremsat fra den ærede Ordførers Side. Med Hensyn til de to sidste Ændringsforslag har jeg været i Tvivl om, hvorvidt det vilde være rigtigt at paalægge en Ejer, der bliver eksproprieret for sit Grus, sit Vejmateriale, at deltage med Halvdelen af Omkostningerne ved den Taksation, han maatte finde Anledning til at rekvirere. Det er, som det er blevet gjort gældende, muligvis stridende mod de almindelige Principper ved Ekspropriation, at en Ejer, foruden at han tvinges til at afstaa sin Ejendom, tillige skal betale delvis Omkostningerne ved at